

પ્રથમ વર્ષ ડિપ્લોમા ઈન નાટ્યશાસ્ત્ર/સંસ્કૃત નાટ્યપ્રયોગ

પ્રશ્નપત્ર નં. ૧

- યુનિટ ૧ નાટ્યશાસ્ત્ર : પૂર્વ પરિચય. કર્તા ભરતમુનિ સંબંધી વિવિધ મતો. નાટ્યશાસ્ત્રની સંરચના. નાટ્યશાસ્ત્ર માં નિરૂપિત દ્વિતીય અંગ (સંગ્રહ) (૧) રસ (૨) ભાવ (૩) અભિનય (૪) ધર્મી (૫) વૃત્તિ (૬) પ્રવૃત્તિ (૭) સિદ્ધિ (૮) સ્વર (૯) આતીથ્ય (૧૦) ગાન (૧૧) રંગ અને તે સાર્થ સંકળાયેલા નાટ્યશાસ્ત્રના વિવિધ અધ્યાયો વિષે પ્રાથમિક સમજ. 20
- યુનિટ ૨ નાટ્યશાસ્ત્ર પ્રમાણે નાટ્યની ઉત્પત્તિ, સ્વરૂપ અને લક્ષણો તેમજ નાટ્યનાં વિવિધ તંત્રો. 20
- યુનિટ ૩ અભિનયની પરિભાષા. અભિનયના પ્રકાર. આંગિક, વાચિક, આત્મિક, આહાર્ય. પ્રત્યેકની વ્યાખ્યા અને વ્યાપ. સામાન્ય અભિનય અને ચિત્રાભિનય. અભિનયકલાની વિશેષતા. નૃત્ય/નૃત્ય/નાટ્યના સંદર્ભમાં અભિનય. 20
- યુનિટ ૪ રૂપકવિધાન. રૂપકની પરિભાષા. રૂપકના ભેદક તંત્રો. વસ્તુ, નૈતા, રસ. દશરૂપકનો પૂર્વપરિચય. 20
- યુનિટ ૫ સંસ્કૃત સંભાષણ (રાષ્ટ્રીય સંસ્કૃત સંસ્થાન દ્વારા પ્રકાશિત દીપ્તા ગ્રંથ પ્રમાણે.) 20

REGISTRAR,
Shree Somnath Sanskrit University
Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

પ્રશ્નપત્ર-૧ સંદર્ભગ્રંથ

- (૧) નાટ્યશાસ્ત્ર - પ્રથમોધ્યાય (નાટ્યોત્પત્તિ)
- અષ્ટમોધ્યાય (અભિનય)
- વિંશોધ્યાય (દશરૂપક)
- (૨) નાટ્યશાસ્ત્ર નો ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી અનુવાદ; સંદર્ભગ્રંથોની સૂચિ પ્રમાણે.
- (૩) સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય - તપસ્વી નાન્દી
પ્રકરણ (૧) સંસ્કૃત નાટક - ઉત્પત્તિ, વિકાસ અને લક્ષણો.
- (૪) ભારતીય નાટ્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરાઓ - તપસ્વી નાન્દી
'રૂપક' વિષયક પ્રકરણ.
- (૫) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : અભિનય - મહેશ ચંપક્લાલ
અધ્યાય - ૧; અભિનય : પરિભાષા અને પ્રકાર
- (૬) સંસ્કૃત સમ્ભાષણ દીક્ષા - રાષ્ટ્રીય સંસ્કૃત સંસ્થાન, દિલ્લી.
- (૭) ભરતનું નાટ્યશાસ્ત્ર - ૨. છો. પરીખ
નાટ્યોત્પત્તિ તથા અભિનય અને દશરૂપક વિષયક ચર્ચા.

REGISTRAR,
Shree Somnath Sanskrit University
Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

વિભાગ-૧ સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા

(૬૦ ગુણ)

- યુનિટ-૧ ઔચિક અભિનયના ત્રણ ભેદ. મુખ્યજ અભિનય, ૨૦
શારીર અભિનય અને ચૈષ્ટાકૃત અભિનય. મુખ્યજ
અભિનય વિષે સવિસ્તર માહિતી.
- યુનિટ-૨ શારીરાભિનય : હસ્તમુદ્રાઓ, ઉરઃકર્મ, પાર્શ્વભેદ, ૨૦
ઉદરભેદ, કટિભેદ, ઊરુભેદ, જંઘાભેદ તથા પાદકર્મ
વિષે સવિસ્તર માહિતી.
- યુનિટ-૩ ચૈષ્ટાકૃત અભિનય : નૃત્ય તથા નાટ્યના સંદર્ભમાં. ૨૦
ચારી વિધાન અને ગતિપ્રચાર. સામાન્ય અભિનય
તેમજ ચિત્રાભિનય અંતર્ગત ઔચિક અભિનય

વિભાગ-૨ પ્રાયોગિક નિદર્શન

(૪૦ ગુણ)

- યુનિટ-૪ મુખ્યજ અભિનય, શારીર અભિનય તથા ચૈષ્ટાકૃત ૨૦
અભિનય નું પ્રાયોગિક નિદર્શન તેમજ અભ્યાસ.
- યુનિટ-૫ સંસ્કૃત રૂપકોમાં ઔચિક અભિનય સૂચક રંગનિર્દેશો ૨૦
અને તેમાં ત્રણેય પ્રકારના ઔચિક અભિનયનો
સમન્વિત વિનિયોગ.

પ્રશ્નપત્ર (૨) સન્દર્ભગ્રન્થો

(સામાન્યાઅભિનય, ચિત્રાભિનય)

- (૧) નાટ્યશાસ્ત્ર : અધ્યાય ૮ થી ૧૩ (આંગ્રિક અભિનય) અધ્યાય ૨૪, ૨૫.
- (૨) નાટ્યશાસ્ત્ર નો ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી અનુવાદ; સન્દર્ભગ્રન્થોની સૂચિ પ્રમાણે.
- (૩) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : અભિનય - ઝેહૈશ ચંપકલાલ
અધ્યાય - ૨ આંગ્રિક અભિનય, પ્રકરણ (૩) થી (૯)
- (૪) ભરતમુનિ નિરૂપિત અભિનય અને સંસ્કૃત નાટક - ઝેહૈશ ચંપકલાલ
આંગ્રિક અભિનયના ત્રિવિધ વિનયોગ વિષયક પ્રકરણ
- (૫) ભારતીય નાટ્યશાસ્ત્રની વિચારપરંપરાઓ - તપસ્વી નાઠી
અભિનય વિષયક પ્રકરણ
- (૬) ભરતનું નાટ્યશાસ્ત્ર - ર. છો. પરીખ
અભિનય વિષયક ચર્ચા.

(Signature)

REGISTRAR,
Shree Somnath Sanskrit University
Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

વિભાગ-૧ : સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા

(60 ગુણ)

યુનિટ-૧ પાઠ્યગુણ વિધાન : સ્વર અને વ્યંજનોનાં ઉચ્ચારણ સ્થાન. (20)
શ્વસન પ્રક્રિયા અને શ્વસન નિયંત્રણ. પાઠ્યગુણ : સાત સ્વર,
ત્રણ સ્થાન, ચાર વર્ણ, બે પ્રકારના કીકુ, છ પ્રકારના અલંકાર
અને પાંચ પ્રકારના અંગ.

યુનિટ-૨ નાટ્યશાસ્ત્ર નિરૂપિત વિશિષ્ટ નાટ્યૌક્તિઓનાં લક્ષણ. (20)
આકાશવચન, આત્મગત, જનાન્તિક, અપવારિતક.

યુનિટ-૩ સાત્ત્વિક અભિનય : વિવિધ સ્થાયી, સંચારી તથા (20)
સાત્ત્વિક લાવોનું સ્વરૂપ. પ્રત્યેક 'લાવ'ના વિભાવ તેમજ
અનુભાવ અને રસનિષ્પત્તિમાં તેમની ભૂમિકા રસના
વિવિધ પ્રકાર.

વિભાગ-૨ : પ્રાયોગિક નિદર્શન
(40 ગુણ)

યુનિટ-૪ વાચિક અભિનય સંબંધી વિવિધ પાઠ્યગુણો (20)
તથા સાત્ત્વિક અભિનય અંતર્ગત વિવિધ
લાવોનું પ્રાયોગિક નિદર્શન અને અભ્યાસ.

યુનિટ-૫ સંસ્કૃત રૂપકીમાંથી લેવામાં આવેલ વિવિધ (20)
ઉક્તિઓ - આકાશવચન, આત્મગત, જનાન્તિક
તથા અપવારિતક-માં વાચિક તથા સાત્ત્વિક
અભિનયનો વિનિયોગ.

પ્રશ્નપત્ર-૩ સન્દર્ભગ્રન્થ

- (૧) નાટ્યશાસ્ત્ર - અધ્યાય ૬ (રસાધ્યાય), ૭ (ભાવાધ્યાય)
 - અધ્યાય ૧૯ (સમ્બોધનં તથા કાંકુસ્વર)
 - અધ્યાય ૨૬ (ચિત્રાલિનય : આકાશલાપિત વિગેરે)
- (૨) નાટ્યશાસ્ત્ર નો ગુજરાતી, હિન્દી તથા અંગ્રેજી અનુવાદ; સન્દર્ભ ગ્રન્થોની સૂચિ પ્રમાણે
- (૩) ભારત નાટ્યશાસ્ત્ર : અલિનય - મહેશ ચંપકલાલ
 અધ્યાય-૩ વાચિક અલિનય - પ્રકરણ ૧૦, ૧૧
 અધ્યાય-૪ સાન્નિધિક અલિનય - પ્રકરણ ૧૨, ૧૩
- (૪) ભારતીય નાટ્યશાસ્ત્રની વિચારપરંપરાઓ - તપસ્વી નાન્દી
 રસ, ભાવ, પાઠ્યશ્રુણુ વિષયક પ્રકરણ.
- (૫) ભારતનું નાટ્યશાસ્ત્ર - ર. છો. પરીખ
 પાઠ્યશ્રુણુ, વાચિક અલિનય વિષયક ચર્ચા

REGISTRAR,
 Shree Somnath Sanskrit University
 Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

પ્રશ્નપત્ર-૪ મંચ પ્રસ્તુતિ

(પ્રાયોગિક)

યુનિટ-૧

સંસ્કૃત સંભાષણ. ભાવવહી પદન.
રંચમંચ ઉપરથી વિવિધ પ્રકારના પદન, સમાચાર
વાચન, ઉદ્દેશીપણા, સંચાલન વિગેરે.
પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી માટે પ્રસ્તુતિ અનિવાર્ય.

(૪૦)

યુનિટ-૨

સંસ્કૃત નાટ્ય સાહિત્યમાંથી લેવામાં
આવેલાં વિવિધ દૃશ્યોની ઔચિત્ય
મુદ્રાઓ, વાચિક પાત્રચર્યા તથા
સાત્ત્વિક ભાવોના વિનિયોગ સાથે
પ્રસ્તુતિ. ઔચલ/સમૂહગત.

(૨૦)

યુનિટ-૩

શિક્ષક દ્વારા પ્રસ્તુત સંસ્કૃત ઔચ-અંકી
રૂપકમાં અભિનય તેમજ નેપથ્યવિધિ
સહાય. પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી માટે અભિનય/
નેપથ્યકર્મમાં ભાગ લેવી અનિવાર્ય.

(૪૦)

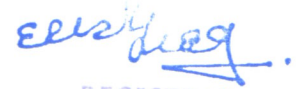
(Signature)

REGISTRAR,
Shree Sampark Sanskrit University
Varanasi, India

દ્વિતીય વર્ષ કિલોમા દિન નાટ્યશાસ્ત્ર / સંસ્કૃત નાટ્યપ્રયોગ

પ્રશ્નપત્ર-૫ નાટ્યસિદ્ધાન્ત

- યુનિટ-૧ વસ્તુવિધાન : કૃતિવૃત્ત - અર્થપ્રકૃતિ, કાર્યાવસ્થા, સન્ધિ. ૨૦
અર્થોપદેશ - પ્રવેશક, વિહંગલક, ચૂલિકા, અંકમુખ, અંકાવતાર.
પતાકાસ્થાન.
- યુનિટ-૨ પાત્રવિધાન : નાયક-નાયિકા ભેદ, નાયક-નાયિકાનાં ૨૦
સહાયક પાત્રો. ચૈત્ર, વિટ, વિદુષક, પીઠમર્દ, પ્રતિનાયક,
દૂત, કાંચુકીય વિગેરે.
- યુનિટ-૩ દશરૂપક પૈકી નાટક નાં લક્ષણો વિસ્તારથી. ૨૦
અભિરૂપ શાકુન્તલ, સ્વપ્નવાસવદત્તમ્, ઉત્તરરામચરિત
- નું નાટક તરીકે મૂલ્યાંકન.
- યુનિટ-૪ દશરૂપક પૈકી પ્રકરણ નાં લક્ષણો વિસ્તારથી. ૨૦
મૃચ્છકટિક, પ્રતિસા યૌગન્ધરાયણ, માલતી માધવનું
પ્રકરણ તરીકે મૂલ્યાંકન.
- યુનિટ-૫ અન્ય રૂપકોનાં લક્ષણો વિસ્તારથી. મધ્યમ ૨૦
વ્યાયોગ, પંચરાત્રમ્, દૂતવાક્યમ્, ભવલ્ અજ્ઞયુકીયમ્ નું
જે તે રૂપક તરીકે મૂલ્યાંકન.

REGISTRAR,

Shree Somnath Sanskrit University
Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

પ્રશ્નપત્ર-૫ સન્દર્ભગ્રન્થ

- (૧) નાટ્યશાસ્ત્ર : અધ્યાય - ૨૦ દશરૂપકનિરૂપણ
 : અધ્યાય - ૨૧ સન્દર્ભગ્રન્થનિરૂપણ (ઇતિવૃત્ત)
 : અધ્યાય - ૨૪ સામાન્ય અભિનય (નાયક-નાયિકા ભેદ)
- (૨) નાટ્યશાસ્ત્ર નો ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી અનુવાદ; સન્દર્ભગ્રન્થોની સૂચિ પ્રમાણે.
- (૩) ભારત નાટ્યશાસ્ત્ર : આધુનિક સંદર્ભ - જહોશ ચંપકલાલ
 અધ્યાય ૧ વસ્તુસંરચના, પાત્ર અને ચરિત્રચિત્રણ
- (૪) ભારતીય નાટ્યશાસ્ત્રની વિચારપરંપરાઓ - તપસ્વી નાઝી
- (૫) સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય - તપસ્વી નાઝી
 પ્રકરણ (૪) ભાસનાટકચર્ચ પ્રકરણ (૮) ભગવદ્ અજબુકીય
 (૫) કાલિદાસ પથા મત્તવિલાસ
 (૭) શૂદ્રેક
 (૧૩) ભવભૂતિ
- (૬) સંસ્કૃત નાટ્યસાહિત્ય - ૨. ડૉ. પરીખ
 ભાસનાટકચર્ચ
- (૭) દશરૂપક, રસમૂત્ર, નાયકભેદ - વસંતકુમાર ભટ્ટ
 દશરૂપક, નાયકભેદ વિષયક પ્રકરણ
- (૮) ભરતમું નાટ્યશાસ્ત્ર - ૨. ડૉ. પરીખ
 દશરૂપક, ઇતિવૃત્ત, નાયક-નાયિકા ભેદ વિષયક ચર્ચા.

(Signature)

REGISTRAR,
 Shree Somnath Sanskrit University
 Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

પ્રશ્નપત્ર-૬ નાટ્યપ્રયાગવિભાગ-૧ સૈદ્ધાંતિક ચર્ચા

(૬૦ મુલ્યાંકન)

- યુનિટ-૧ નાટ્યશાસ્ત્ર વર્ણિત વિવિધ પ્રકારનાં નાટ્યગૃહ. ૨૦
વિકુષ્ટ મધ્યમ નાટ્યગૃહ અને તેના વિવિધ અંગ
ઉપાંગો. રંગપીઠ, રંગશીર્ષ, મનવારણી; નૈપથ્ય,
પ્રેક્ષકનિવેશનમ્ વિગેરે. ચપનિકા-ભેદ.
- યુનિટ-૨ નૈપથ્યવિધિ : પુસ્તરચના તથા સચ્ચીવ ૨૦
નૈપથ્યવિધાન.
- યુનિટ-૩ નૈપથ્યવિધિ : અલંકાર તથા અંગરચના ૨૦

વિભાગ-૨ પ્રાયોગિક નિદર્શન

(૪૦ મુલ્યાંકન)

- યુનિટ-૪ વિકુષ્ટ મધ્યમ નાટ્યગૃહ ની પ્રતિકૃતિ (મોડલ), ૨૦
પુસ્તરચના, પ્રતિશીર્ષ (મ્હોરું/માસ્ક) નિર્માણ.
- યુનિટ-૫ અલંકારનિર્માણ તથા અંગરચના. વેષલક્ષ્યા ૨૦
અને રંગલક્ષ્યા.

REGISTRAR,
Shree Somnath Sanskrit University
Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

પ્રશ્નપત્ર-૬ સન્દર્ભગ્રંથ

- (૧) નાટ્યશાસ્ત્ર અધ્યાય-૨ (પ્રેક્ષાગૃહલક્ષણો)
અધ્યાય-૨૩ (આહાર્ય અભિનય)
- (૨) નાટ્યશાસ્ત્ર નો ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી અનુવાદ; સન્દર્ભ ગ્રંથોની સૂચિ પ્રમાણે.
- (૩) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : નાટ્ય પ્રયોગ - મહેશ ચંપલલ
અધ્યાય-૧ નાટ્યગૃહ, અધ્યાય-૨ નૈપથ્યવિધિ
- (૪) ભરતનું નાટ્યશાસ્ત્ર - ૨. ડૉ. પરીખ
પ્રેક્ષાગૃહ, આહાર્ય અભિનય વિષયક અર્થ.
- (૫) નાટ્યગૃહવિધાન - કાંતિલાલ સોમપૂરા

સહચાર

સહચાર,
Shri Chhatrapati Shivaji Maharaj Vastu Sangrahalaya, Mumbai
Shri Chhatrapati Shivaji Maharaj Vastu Sangrahalaya, Mumbai

(૬૦ ગુણ)

યુનિટ - ૧ પૂર્વરંગ - સ્વરૂપ તથા વિલિન્ન અંગી. પૂર્વરંગના ૨૦
લેદ સંસ્કૃત રૂપકોમાં પૂર્વરંગ. ધ્રુવાગત. પાંચ
પ્રકારના ધ્રુવાગીત.

યુનિટ - ૨ ડકયાવિલાગ અને પરિકમણ. સંસ્કૃત રૂપકોમાં ૨૦
ધ્રુકેન્દ્રી દેશ્યો. પરિકમણનાં રંગસૂચનો. ચાર
પ્રકારની વૃત્તિ તથા ચાર પ્રકારની પ્રવૃત્તિ, અને
તેમનું પ્રયોગ અને અલિનયના સંદર્ભમાં મેડુત્પ.

યુનિટ - ૩ લોકધર્મી, નાટ્યધર્મી તેમજ દૈવી સિદ્ધિ અને ૨૦
માનુષી સિદ્ધિનાં લક્ષણો, પ્રયોગ અને
અલિનયના સંદર્ભમાં. જૂનિકાવિકલ્પ.

પ્રશ્નપત્ર - ૭ (બ) નાટ્યશાસ્ત્ર અને આધુનિક સંદર્ભ

(૪૦ ગુણ)

યુનિટ - ૪ નાટ્યશાસ્ત્ર અને નાટ્યલેખન સંબંધ આધુનિક ૨૦
સિક્ષાંતો.

યુનિટ - ૫ નાટ્યશાસ્ત્ર અને અલિનય તથા નાટ્યપ્રયોગ ૨૦
સંબંધ આધુનિક સિક્ષાંતો.

પ્રશ્નપત્ર-૭ સંદર્ભગ્રંથ

- (૧) નાટ્યશાસ્ત્ર અધ્યાય ૫ (પૂર્વરંગ)
 અધ્યાય ૨૨ (વૃત્તિવિધાનો)
 અધ્યાય ૧૪ (કલ્યાપશિદ્ધિ, પ્રવૃત્તિ તથા ધર્મ)
 અધ્યાય ૨૭ (નાટ્યસિદ્ધિનિરૂપણ)
 અધ્યાય ૩૩ (ધ્રુવાવિધાન)
 અધ્યાય ૩૫ (ભૂમિકાવિધાન)
- (૨) નાટ્યશાસ્ત્ર નો ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી અનુવાદ; સંદર્ભગ્રંથોની સૂચિ પ્રમાણે
- (૩) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : નાટ્યપ્રયોગ - મહેશ ચંપતલાલ
 અધ્યાય - ૪ પ્રયોગરૂઢિઓ
 અધ્યાય - ૫ પ્રયોગસિદ્ધિ
- (૪) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : અભિનય - મહેશ ચંપતલાલ
 પ્રકરણ (૧૫) ભૂમિકાવિધાન.
- (૫) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : આધુનિક સંદર્ભ - મહેશ ચંપતલાલ
 અધ્યાય - ૧ ભરત અને એરિસ્ટોટલની નાટ્યવિચારણા
 અધ્યાય - ૩ ભરતમુનિની અભિનયવિચારણા અને આધુનિક અભિનયપંથો.
- (૬) ભરતનું નાટ્યશાસ્ત્ર - ૨. છો. પરીખ
 પૂર્વરંગ, ધ્રુવાગાન, વૃત્તિ, પ્રવૃત્તિ, ધર્મ, સિદ્ધિ વિષયક ચર્ચા.
- (૭) ભારતીય નાટ્યશાસ્ત્રની વિચારધારાઓ - તપસ્વી નાઠી
 વૃત્તિ, પ્રવૃત્તિ વિષયક ચર્ચા.

(Signature)

REGISTRAR,
 Shree Sampath Sanskrit University
 Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

પ્રશ્નપત્ર - ૮ મંચ પ્રસ્તુતિ
(પ્રાયોગિક)

(૧૪)

યુનિટ - ૧

સંસ્કૃત સંલાપણ

(૪૦)

યુનિટ - ૨

શિક્ષક / જાણ્ય તજ્જસ યુગ
નિર્દેશિત સંસ્કૃત રૂપકમાં
અભિનય / નૃપથ્યકર્મ

(૬૦)

REGISTRAR,
Shree Somnath Sanskrit University
Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

૨ વર્ષીય ડિપ્લોમા ઇન નાટ્યશાસ્ત્ર / સંસ્કૃત નાટ્યપ્રયોગ

પાઠ્ય પુસ્તકો / સંદર્ભ ગ્રંથો

ગુજરાતી

- (૧) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : અભિનય - ડૉ. મહેશ ચંપક્લાલ - ગ્રંથનિમિત્તિ બોર્ડ
- (૨) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : નાટ્યપ્રયોગ ૭૭ ૭૭
- (૩) ભરત નાટ્યશાસ્ત્ર : આધુનિક સંદર્ભ ૭૭ ૭૭
- (૪) ભરતમુનિ નિરૂપિત અભિનય અને સંસ્કૃત નાટક ૭૭ પાર્શ્વ પ્રકાશન
- (૫) ભરતનું નાટ્યશાસ્ત્ર - ૨. ડૉ. પરીખ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
- (૬) સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય - તપસ્વી નાન્દી ગ્રંથનિમિત્તિ
- (૭) ભારતીય નાટ્યશાસ્ત્રની વિચારપરંપરાઓ - તપસ્વી નાન્દી ગ્રંથનિમિત્તિ
- (૮) નાટ્યશાસ્ત્ર - ભરતમુનિ, ગુજરાતી અનુવાદ - કવિ નથુરામ સુંદરજી શુક્લ, વાંકનેર
- (૯) નાટ્યશાસ્ત્ર - ભરતમુનિ, ગુજરાતી સંક્ષિપ્ત સમશ્લોકી અનુવાદ - કે.કે. શાસ્ત્રી, યુનિવર્સિટી ઓફ એડ્યુકેશન, વડોદરા
- (૧૦) નાટ્યશાસ્ત્ર - ભરતમુનિ, ગુજરાતી અનુવાદ (અધ્યાય ૧ થી ૭) શ્રી ભુપેન્દ્ર બાલકૃષ્ણ દવે, મુંબઈ
- (૧૧) અભિનયદર્પણ - નંદિકેશ્વર, ગુજરાતી અનુવાદ : ડૉ. પનુભાઈ ભટ્ટ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
- (૧૨) સંસ્કૃત નાટ્યસાહિત્ય - ૨. ડૉ. પરીખ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
- (૧૩) સંસ્કૃત નાટ્યશાસ્ત્રના વિકાસની રૂપરેખા - ડૉ. લલિતરાય ભોંડ
- (૧૪) પૂર્વરંગ - મહત્તલાલ ભાવસાર, ગિરીશ પ્રકાશન, અમદાવાદ
- (૧૫) નાટ્યશુદ્ધિવિધાન - કાંતિલાલ સોમપૂરા સ્વાધ્યાય ગ્રંથ-૩/અંક-૪
- (૧૬) ભરતમુનિનું રસસૂત્ર અને દશરૂપક વિચાર - વસન્તાકુમાર મ. ભટ્ટ સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ.

Handwritten Signature

पाठ्यपुस्तकें/संदर्भग्रंथो

(हिन्दी)

- (१) नाट्यशास्त्र - प्रदीप (भाग १ & ४) जाबूलाल शुक्ल शास्त्री
श्रीमन्मन्ना संस्कृत सीरीज, वाराणसी
- (२) नाट्यशास्त्र - हिन्दी अनुवाद (अध्याय १ & ७) रघुवंश
नेशनल पब्लि. हाउस. दिल्ली
- (३) भारत और भारतीय नाट्यमला - सुरेन्द्रनाथ दीक्षित, राजकमल
प्रमशन, दिल्ली
- (४) नाट्यशास्त्र की भारतीय परंपरा और दशरूपक, राजकमल प्रमशन,
- (५) दूसरे नाट्यशास्त्र की जाँच - दिवेंद्रराज 'मंजु' , पाण्डे
प्रमशन, दिल्ली
- (६) संस्कृत नाट्यसिद्धांत - रत्नामन्त त्रिपाठी, श्रीमन्मन्ना
- (७) पचादश नाट्यसंग्रह और प्रयोगताम्रण - डॉ. पुरु
वाधीच, म. प्र. हिन्दी ग्रन्थ अकादमी, भोपाल
- (८) भारत और उनका नाट्यशास्त्र - डॉ. व्रजवल्लभ मिश्र
उत्तर मध्य क्षेत्र सांस्कृतिक केंद्र, इलाहाबाद
- (९) नाट्यशास्त्र और अभिनयकला - अय्यदयाल
अभिरुचि प्रकाशन, दिल्ली - ३२
- (१०) नाट्यशास्त्र कोश - शंघावल्लभ त्रिपाठी
- (११) संस्कृत संभाषण दृष्टि - राष्ट्रीय संस्कृत संस्थान, दिल्ली.

सुरेन्द्रनाथ

પાઠ્યપુસ્તકો / સંદર્ભગ્રંથો

(અંગ્રેજી)

- (૧) Nāṭyaśāstra of Bharatamuni - English translation by Manmohan Ghosh, Edited by Prof. Pushpendra Kumar, New Bhartiya Corporation, Delhi
- (૨) Nāṭyaśāstra of Bharatamuni - English translation by N.P. Unni
- (૩) Nāṭyaśāstra of Bharatamuni - English translation by Board of Scholars, Sai Prakashan
- (૪) Nāṭyaśāstra of Bharatamuni - English translation by Adya Rangacharya
- (૫) Bharata Nāṭya Manjari - G.K. Bhat Bhandarkar Oriental Institute, Pune
- (૬) Nāṭya Manjari Saurabha - G.K. Bhat Bhandarkar Oriental Institute, Pune
- (૭) Theatrical Aspects of Sanskrit Drama - G.K. Bhat Popular Prakashan, Mumbai
- (૮) Studies in Nāṭyashāstra - G.H. Tarkekar, Motilal Banarsidas, New Delhi
- (૯) The Theatrical Universe - Pramod Kale, Popular Prakashan, Mumbai

સુરેશભાઈ

REGISTRAR,
Shree Somnath Sanskrit University
Veraval, Dist. Junagadh (Gujarat)

- (10) The Sanskrit Theatre and Stage Craft
- E.W. Mareshinghe, Sataguru Publications, Delhi
- (11) Theatre of Bharata and Some Aspects of
Sanskrit Play Production- Govardhan Panchal,
Motilal Banarasidas, Delhi
- (12) A Study of the Technique of Abhinaya
in relation to Sanskrit Drama - Dr. Shveni
Pandya, Somiya Publication, Bombay
- (13) Sanskrit Drama in Performance Ed. by
Rachel Van M. Baumar and James R. Brandon
Univ. Press of Hawaii, Honolulu (USA)
- (14) The Theatre according to the Nāṭyashastra
of Bharata, Konishka Publishers, Delhi
- (15) Sanskrit Play Production in Ancient India
- Tarala Mehta, Motilal Banarasidas, Delhi
- (16) Bharata: The Nāṭyasastra - Kapila Vatsyayan
Sahitya Akademi, Delhi
- (17) Approaches to Bharata's Nāṭyasastra Ed. by
Amrit Srinivasan, Sangeet Natak Akademi, Delhi
- (18) Introduction to Bharata's Nāṭyashastra - Adya
Rangacharya, Popular Prakashan, Mumbai
- (19) Nāṭya, Nṛtta and Nrtya - K.M. Varma, Orient Longmans
Bombay
- (20) A Monograph on Bharata's Nāṭyashastra - P.S.R.
Abhyasa - Nāṭyamala Publication, Hyderabad